

/Bloedverwanten

Nelly en Miranda Frijda

NELLY FRIJDA werd op 4 mei 1936 in Amsterdam geboren als Nelly Wiegel. Na een blauwe maandag op de toneelschool debuteerde ze in het cabaret van Wim Kan en speelde vervolgens in tientallen toneelstukken. Ook was ze in zo'n zestig film- en tv-producties te zien, onder meer als Ma Flodder. In februari speelde ze voor het laatst in een langlopende voorstelling: *Yab Yum*. Sindsdien verschijnt ze incidenteel in tv-programma's. Nelly was van 1959 tot 1975 getrouwd met de psycholoog Nico Frijda, met wie ze drie kinderen kreeg. Daarna had ze tien jaar een relatie met de politica Annemarie Grewel. Zelf rook ze ook even aan de politiek: van 2010 tot 2011 zat ze in de Amsterdamse gemeenteraad voor splinterpartij Red Amsterdam.

MIRANDA FRIJDA werd op 7 juli 1967 geboren in Amsterdam. Na de havo volgde ze diverse communicatie- en marketingopleidingen. Miranda werkte als productiemedewerkster bij kinderprogramma's voor onder meer AT5 en RTL. Ook verzorgde ze creatieve workshops bij Streetcats, een wijkproject voor jonge meiden. Ze was met haar moeder te zien in *De stille rond Christine M.* en *Flodder*, en zong in 2010 mee op Nelly's carnavalsnummer *Wij zijn tegen de Noord/Zuidlijn*. Haar laatste baan was een pr-functie voor culturele projecten in het Amsterdamse Bos.

Nelly Frijda heeft de slappe lach. "Een interviewafsprakenpraak?" proest ze door de telefoon. "Wacht even, ik pak mijn agenda. Morgen komt er al een fotograaf... Geen idee waarvoor. En overmorgen moet ik 's middags in de Markthallen zijn. Geen idee waarvoor. Haha." Eind februari is ze met pensioen gegaan. Na een slopende tournee met *Yab Yum – Het circus van de nacht*, waarin ze een hoerenmadam speelde, was het genoeg. "Ik wilde niet meer elke middag een bus in stappen en dan pas 's nachts weer thuiskomen." Na een acteercarrière van meer dan zestig jaar vond ze het mooi geweest. Bovendien begint ze dingen te vergeten. "Van vroeger weet ik het nog wel, maar ik moet soms lang nadenken om te achterhalen wat ik gisteren heb gedaan."

Nu zoekt ze de pindakoecken, die ergens in een blik moeten zitten. Maar waar? Haar huis is vol, heel vol. Geen wonder: onlangs verruilde ze een woning van 300 vierkante meter aan de Amsterdamse Prinsengracht voor een optrekje van 52 vierkante meter op het stille Bickerseiland, even verderop. Zo'n duizend boeken zette ze aan de gracht. "Die kon ik niet meenemen. Wat moest ik anders? Ik heb nog flink wat inboedel aan mijn kinderen opgedrongen." Ze pakt een blik: "De koecken!" Maar pensioen of niet, van rustig leven komt nog niet zoveel terecht. Keer op keer gaat de telefoon. "Ja, hallo. Wat zeg je? 1,1 miljoen kijkers naar *Krasse knarren*? Heel erg leuk!" Want tegen een week in een villa logeren met leeftijdgenoten, voor Omroep MAX, kon ze geen nee zeggen.

Dochter Miranda (45) spreekt ze bijna elke dag. Miranda is de jongste Frijda-telg, na Merlijn en Michael. Toen Miranda zes was, scheidde Nelly van haar vader, de psycholoog Nico Frijda. Miranda zag haar moeder daarna weinig. "Ja, ik werkte me te pletter," zegt Nelly. "Er moest brood op de plank."

Ze communiceerden via briefjes op de keukentafel. Miranda: "Ik heb vandaag dit gedaan, daar gegeten en ik ga nu naar bed." Nelly: "Er was oppas voor de kinderen. Ik geloof dat ik er meer onder heb geleden dan zij. Je voelt dat je tekortschiet." Miranda: "In de puberteit vond ik het wel moeilijk. Dan mis je je moeder af en toe."

Nelly: "Ik werkte niet altijd, hoor. Soms was ik overdag thuis." Miranda: "Maar dan zat ik op school. Er waren wel altijd mensen over de vloer. Nog steeds. Mijn moeder houdt van gezelligheid." Nelly: "Mijn kinderen zijn gelukkig heel leuke mensen geworden. Lief, ook voor anderen. Ze zijn geestig. Ja, ze doen het goed. Merlijn is in Japan terechtgekomen. En Michael is binnenvaartschipper en heeft een boek geschreven dat werd genomineerd voor de Libris Literatuurprijs, *Ritselingen*."

**Nelly: 'Ik werkte
niet altijd, hoor.
Soms was ik
overdag thuis.'**
Miranda: 'Maar dan
zat ik op school.'

Nelly over Miranda: "Wij lijken wel erg op elkaar."

Miranda: "We zijn net kloontjes."

Nelly: "Toen ik laatst oud beeldmateriaal terugzag, besepte ik dat ik vroeger net als zij een heel mooie vrouw was. Beeldschoon. Nooit geweten. Ik voelde me dik en lelijk." Ze kijkt naar haar buik terwijl ze aan een pindakoek knabbelt. "Ja, en nu ben ik echt dik en lelijk en maakt dat me niets meer uit!"

Nelly is altijd haar eigen gang gegaan. Ze liep als tiener weg van huis, ging aan het toneel toen dat nog iets voor dames van laag allooi heette te zijn, en had een relatie met de politica Annemarie Grewel terwijl ze zichzelf niet lesbisch noemt. "Verliefdheid ga je niet uit weg," zegt de actrice beslist. "Als anderen het er niet mee eens zijn, hebben ze pech gehad."

Toch trok ze zich het oordeel van de toneelschool, die haar wegstuurde wegens gebrek aan talent en fantasie, wel degelijk aan.

"Een doodklap die me al meer dan zestig jaar achtervolgt," zegt Nelly. "Daar heb ik een bepaalde onzekerheid aan overgehouden. Ik vrees dat ik die aan mijn dochter heb doorgegeven."

Miranda: "Dat klopt wel. Ik vind mezelf al snel ergens niet goed voor en dan ga ik er niet in door."

Toch hebben ze beiden ondanks – of misschien wel dankzij – die onzekerheid een enorme drive. Miranda heeft daar de keerzijde van ondervonden. "Ik hield van heel hard werken en heel veel stappen. Toen kreeg ik een burn-out. Nu ben ik voorzichtig weer werk aan het zoeken. Ik zing graag, daar wil ik mee verder. Het gaat erom evenwicht te vinden. En dat lukt moeilijk; het is bij mij snel alles of niets. Maar je moet nee durven zeggen, ook tegen leuke dingen. Zo ben ik alleen niet opgevoed."

Telefoon. Nelly: "Och ja, u wilt die rol voor die soap bespreken..." Als het gesprek afgehandeld is, zegt ze opgelucht: "Ik dacht even dat ik weer een volkse vrouw moest gaan spelen, maar nee."

Sinds haar rol van Ma Flodder kleeft het beeld van die vloekende en tierende asomoeder aan haar als een vlieg aan plakpapier.

"Het moet gelukkig een beetje chique vrouw worden. Met geld. Hoe die soap heet? Eh..."

Miranda: "*Malaika*."

Nelly: "O ja. Ach, het zijn drie draaidagen. Dat is dan wel weer leuk."

Nelly was van plan geweest om naar Okinawa te gaan, vertelt ze, om haar zoon Merlijn op te zoeken. Dat hoeft niet meer nu hij hierheen blijkt te komen. "Dan wil ik naar Antarctica," zegt ze beslist. "Dat moet het mooiste op aarde zijn... Als ik de wereld nog wil zien, moet ik snel zijn."

Telefoon. Terwijl Nelly opstaat, trekt Miranda een wenkbrauw op en fluistert: "Die is echt nog niet met pensioen, hoor."/

door Ivo van Woerden **beeld** Corbino